

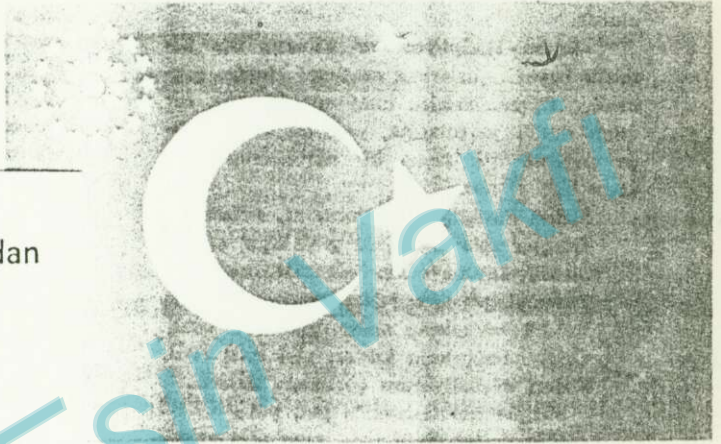
1- II.2 72- II-19/4

120

A
ESİN.E
CUM
1973

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

Cumhuriyeti Kuranlardan

Ferid Tek'in

Bitmeyen

Son Makalesi

352

Tek-Esin Vakfı

Emel ESİN

SEYİNCİ ÇOBAN
AHMET MEHMET SAĞIN
HEMİ KURTULUŞ
MEHMET MEHMET
YAHYI KABA

11. BÜYÜK SELÇUK IMP. 1040-1157

3. AVRUPA HUN IMP. 375-454

9. KARAHANLILAR 940-1040

10. GAZNELİ ER 963-1183

EKİM
1973

22

Fiyatı : 250 Kuruş

DR. EMEL ESİN
KÜTÜPHANESİ

DR. EMEL ESİN
KOLEKSİYONU

Türk Edebiyatı'nın
Sanat Fidanlığı

Sayın Mehmet Heleteli — DİYARBAKIR

«Sizi usandırınca kadar fikir otağınızı ziyaret edeceğim» diyorsunuz. Biz bu otağı sizlerin ziyareti için kurmadık mı? Memnun oluruz.

«İmam - Hatipliye» ve «Yunan Biz Kimiz?» başlıklı şiirleriniz maalesef elimize geçmedi. Öğrencilerinize ithaf ettiğiniz şiir, bir mum misâli yavrularına, yanarak ve yandıkça eriyerek ışık saçan bir öğretmenin vedâ ânını bize yaşattı.

Sizleri düşünüyorum çocuklar, sizleri!..

Durgun suların dipleri gibi kıpır kıpır.

Sizleri düşünüyorum çocuklar, sizleri!..

Mehtaplı gecelerin yıldızları gibi pırıl pırıl,

Petekli kovanların arıları gibi vızıl vızıl,

Çiçekli bahçelerin kuşları gibi cıvıl cıvıl,

Sizleri düşünüyorum çocuklar, sizleri!..

Süzdün bakışlarımızda pul, pul..

Göz yaşlarımızda tane, tane oluyorum..

Siz benim, sevgilerim, duygularım, tatlı

hâtıralarım,

Siz benim, coşkun ümitlerim, mutlu

yarınlarım...

Selâmlar...

Sayın Neclâ Önder — ANKARA

Bize gönderdiğiniz üç şiirinizde dikkatimizi çeken ve şiirinize hâkim olan bir unsur var, «kan». Tam 12 defa ya doğrudan doğruya veya dolayısıyla tekrar etmiş. T. Fikret'in sıkıntılı günlerinde yazdığı şiirlerde aynı şey var. «Kan, kan, hep kan...» «Kan» ölümlü, insanın ilk unsurunu hatırlatır. Nitekim siz de, «Masal Gibi» şiirinizde yukarda «kan»,

aşağıda «cenin» demişsiniz. Alfred Adler, C. G. Jung, Steckel, Otto Rank'ın şuuraltı dünyasının primitif devire kadar uzanan tortularına açtığı pencereden bakılırsa bu tip şiirlerin dünyası daha kolay anlaşılıyor.

«Tasrada Kan»dan :

Elleri var tüm dokunmalardan öte

Gözleri var kapatılmış görmeklere

Ah bir de sesi var ki

Türkülerde yalın bıçak.

«Kimi Günler»den :

Suluk soluğa bir koşudan

Durakaldın mı bilmem kaçınıcı basamakta

Keskin bir koku gibi etkin

Başlar doğurmaya

Boşluk

Başlar kendini

Kemirmesi kişinin...

Başarılar...

Sayın Metin Akbaş — KAYSERİ

«Sevgican'a ithaf ettiğiniz, «Rübâ'yi okuduk. Yalnız üçüncü mısraınızda biraz durduk:

Dinmez bu ağıt, gökyüzü gülmez, kurumaz

kan,

Sür-git uğunur yeryüzü, gelmez o

cânım ân.

Tek Tanrı bilin sevg'i; tüm sevgiler

üstüne

İnsan o zaman kurtulacaktır acılardan.

İnsanoğlu, «Tanrı sevgisi»ni bütün sevgilerin

üstüne çıkardığı zaman gerçek kurtuluşa el-

bette erecektir. Ona ne şüphe...

Bol ilhâmlar...

Sayın Halûk Aysoysal — İZMİR

«Şiir dünyasının her kıt'asına ayak basmak» Fatihlerin torunlarına mahsus bir kabiliyettir. Sanatla fatihliliği birleştiren bu büyük milletin aziz evlâtları, sizlerle ne kadar iftihar etsek azdır.

Alâkanıza teşekkür ederiz. Gönderdiğiniz şiirlerin hepsini beğendik. Ancak neşir imkânı-

(Devamı sh. 36'da)

TÜRK EDEBİYATI — Aylık Fikir ve Sanat Dergisi — Her ayın ilk günleri İstanbul'da yayımlanır. Sahibi: Edebiyat Cemiyeti adına Başkan: Ahmet KABAKLI * Yazı İşleri Müdürü: Turgut GÜLER * İdare yeri: Cağaloğlu, Nuruosmaniye cad. 17/1 * Tel: 22 84 63 * Her türlü yazışma adresi: P.K. 2 - İstanbul * Havale: Posta çeki No: 20081868 * Fiyatı: 2,5 TL., Yıllık abonesi: 30 TL., Yurt dışı: 75 TL., Amerika: 100 TL. * Reklam tarifesi: Tam sayfa; 1500 TL., 1/2 sayfa; 800 TL., 1/4 sayfa; 500 TL. * Gönderilen yazılar basılınsın basılmasın iade edilmez. * Baskı: Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Kapak kompozisyonu: Argun BERKER

Basıldığı tarih: 5.10.1973

Cumhuriyeti Kuranlardan

Ferid Tek'in

Bitmeyen

Son Makalesi

Ferid TEK'in 7 Mart 1970'de 92 yaşında iken alınmış bir resmi.

Emel ESİN

24 Kasım 1971 günü Ferid Tek yazı masasının başına oturdu. Yontulmuş kalemlerini ve kâğıtlarını dizmişti. Bir makale yazmak istiyordu. Fakat kuvvetinin yetişip yetişmeyeceğini bilmiyordu. Başının sol tarafında bir ağırlık ve fikirlerinde bir bulanıklık vardı. Gözleri iyi görmüyordu. Kalem tutan eli titriyordu. Doksanüç yaşında idi. Türkiye hizmetinde geçen uzun ve mücadele dolu bir hayatın safhaları artık tarih olmuştu. İkinci Abd-ül-Hamîd devri, Meşrûtiyet, Trablus Harbi, Balkan hezîmeti, Türk Ocağının kuruluşu, Umumî Harb, Mütâreke, düşman işgâli, ümitsiz görünen şartlarda Kuvvâ-i Milliye savaşı, ümidleri aşan zafer ve millî kurtuluş, Cumhuriyet.

Kuvvâ-i Milliye'ye Maliye Vekili olarak katılan Ferid Bey, 1921-1923 yıllarında Fransa'da Ankara Hükûmetinin mümessili olduktan sonra, 1923'de Cumhuriyetin kuruluşunda, Dâhiliye Vekili olarak hizmet görmüştü. Köy Kanunu Ferid Bey'in eseri idi. Dışişleri'ne 1925'de tamamen intisâb ederek, 1943'de emekli oluncaya kadar, elçiliklerde bulunmuştu. Emekli olduktan sonra, 1943 ve 1950'de kendisine tevcih edilen milletvekilliğine nâmzedlik tekliflerini reddetmişti.

Siyasî hayatın çekişmelerinden bıkmış, belki de muğber idi. Gayretinden ve kabiliyetlerinden kâfi derecede istifade edilmediği hissi altında olabilirdi. Şahsına aid konularda ketûm olmakla beraber bir kerre şöyle demişti: «Ben çorakda akdım». Emekliliğinin 28 yılını inzivâda geçirdi. Kendisini bazen görmek isteyenler olsa da onları kabul etmek istemezdi. Hâtıralarını da yazmak istemiyordu. Moda'da, Devriye caddesi üzerindeki Marmara'ya nâzır bahçesinde gül yetiştiriyordu.

Memleketinin kaderine derin bir alâka duymağa devam ediyordu. Radyo ve gazete-

leri dikkat ile takip ederdi. İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda, Türkiye'nin tehdit karşısında yalnız kalması muvâcehesinde, Ferid Bey, Amerikan Büyükelçisi Edwin Wilson ile görüşmüştü. Tasavvurundaki Batı milletlerinin korunma sistemini Elçiye anlatmış ve böyle bir tedâfüf sistemde Türkiye'nin alabileceği ehemmiyete işaret etmişti.

Bu hayat 1966 yılında birden inkitâa uğradı. Kansız düşen Ferid Bey, ağır bir angina pectoris krizi geçirdi. Bundan sonra, sıhhat muvâzenesini kaybetmemek için, kendisini isyana sevk edecek derecede, daimî tedavi ve sıkı tedbirler altında yaşadı. Millî meseleleri clinden geldiği kadar takibe çalışmakla beraber, sıhhat, hatta can kaygusu, ön planda idi.

1970 kışında felâket Ferid Bey'in başına çöktü. Altmış üç yıllık hayat arkadaşı Müfide Hanım hastalandı ve 24 Mart 1971 gecesi vefat etti. Bütün ömrü stoik bir metânet ile ayakta duran vakur Ferid Bey o gece ağlamayı öğrendi.

Yalnız kalan Ferid Bey'in hayatını artık ancak millî meselelere olan ilgisi dolduruyordu. O zaman, Türkiye tarihinin tehlikeli bir safhaya girmiş olduğunu endişe ile gördü. Uzun tecrübesinde rastlamadığı bir vaziyet, kendi tâbiri ile «bir âbide-i hiyânet» karşısında idi. Türkiye'yi yıkmak için, eskiden görülmemiş metotlar kullanılmakta idi. Ferid Bey'in hayatı boyunca dış düşmanlara karşı savunmağa uğraştığı Türk kalesi, bu sefer içinden kazanılmak isteniyordu.

Ferid Bey, tehlikeyi kavrayınca, son kalan gayretini, üstün zekâsının son kuvvetini, görmemeğe başlayan gözlerinin son ışığını, vatan müdâfaasına vakfetti. Tehlikenin derecesini anlatmak, gâfil saydıklarını uyarmak istiyordu. Eski ateşli üslûbunu hatırlatan, fakat yeisini ve hiddetinin gâleyânını saklayamayan makaleler ve mektublar yazmağa başladı. Makaleleri bazen neşr oluyordu. Yazdığı mektublara pek nâdirem cevap alırdı. Vakur Ferid Bey, son gayretinin en mütevâzı bir kimse üzerinde tesirini görse, sevinirdi.

24 Kasım 1971'de başladığı ve 25 Kasım sabahı öldüğü için bitiremediği makale şöyle başlıyordu :

«1972 BAŞINDA DÜNYA UMUMİ SİYASETİ VE TÜRKİYE»

«Bugün dünyada iki muazzam devlet var : Amerika ve Rusya. Dünyanın umumî gidişini bunların siyaseti tayin ediyor. 1971 senesinin sonlarına doğru bu iki super-state'e üç tane daha ilâve olunmak üzeredir : Avrupa, Kızıl Çin ve Japonya. Fakat bunlar henüz teşekkül ve teessüs etmek üzeredirler.

Avrupa yalnız İsveç'den İtalya'ya kadar mı teşekkül edecek? Yoksa, Rus hâkimiyetindeki Şarkî Avrupa da buna birleşerek, hakikî Avrupa devleti, Ukranya hududundan İspanya'ya kadar mı birleşecektir? Bu halde Avrupa dünyanın en büyük ve kavi devleti olacaktır. Bu henüz meşkûk halde!

Kezâlik Kızıl Çin bugün amorphe halde, yekûn 800 milyonluk bir kitledir. Nasıl taazuv edecek, malûm değil!

Japonya çok çalışkan ve müteşebbis bir millet olduğu için, yakında, o da kuvvet itibarı ile, muazzam devletler sırasına girebilecek görünüyor. Bunu istikbal gösterecektir.

Fakat halen, dünyaya hâkim iki devlet Amerika ile Rusya'dan ibârettir. Bu iki muazzam devletin çalışma şekli birbirine tamamen muhalif olan iki surettedir. Amerika, siyasî, iktisadî hürriyet diyarıdır. Devlet milletin iradesine tâbidir. Bütün millet, tam hürriyet içinde, çalışır, kazanır. Maddî, fikrî faaliyetin neticesi olarak servetini mütemadiyen, bütün dünya milletlerine ikrâz eder ve onların faizinden müstefid olur.

Rusya, tamamen buna makûs bir yol takip eder. Rusya bir istibdâd ve esâret diyarıdır...

